

UMANISMUL ROMÂNESC ȘI NICOLAE SPĂTARUL MILESCU

Radu Ștefan VERGATTI

Autorul face o scurtă dar pătrunzătoare analiză asupra umanismului românesc din sec. XVII, considerat într-un context european. Secolul XVII reprezintă perioada căreia îi aparține Nicolae Spătarul Milescu, “vir pollyglotus et pereruditus”. Gândirea sa, lucrările și activitățile sale în multiple domenii îl plasează atât în rândul enciclopediștilor cât și al pre-ilumiiniștilor. Prin variata sa activitate, el a dobândit reputația de personalitate de prim rang a culturii și științei europene. Și-a câștigat această reputație prin realizările sale ca autor de cărți de teologie și filosofie; a dat Bisericii Ortodoxe Române o traducere a Bibliei (1661, tipărită la București, în 1688); a fost autor al unui poem filosofic – *Despre singurul țiitoriu gând* (publicat în coligat cu Biblia); a editat traducerea în limba română a rugăciunii Tatăl Nostru (în 1669), care a fost inclusă în câteva cărți de largă circulație internațională; a fost autorul unui mic tratat teologic, *Euchiridon* (scris în 1667 și publicat într-o foarte valoroasă antologie, la Paris, în 1669). Acest tratat este considerat drept o veritabilă mărturisire de credință ortodoxă, întrecută în importanță doar de cele redactate de mitropoliții Petru Movilă (Kiev, 1642) și Varlaam Moțoc (Iași, 1645).